Brief LIA Aan Vaste Kamercommissie OCW

Rijswijk, 18-09-2026

Aan: de leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer
Aan: mevrouw drs. J.Z.C.M. Tielen, Staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie.

Onderwerp: Statement PISA

Geachte Kamercommissie, geachte staatssecretaris,

Op 7 september 2026 is aan u een brief gestuurd onder andere namens de onderhandelende onderwijsvakbonden en de sectorraden. Zoals u waarschijnlijk wel bekend is, mag Onderwijsvakbond Leraren in Actie (LIA) nog steeds niet aan de cao-tafel plaatsnemen en wordt daarmee de stem van ruim 2000 zeer actieve leraren en onderwijsondersteunend personeel onvoldoende gehoord.

Het is al jaren geen geheim meer dat de dalende trend op vooral lees- en taalvaardigheid van 15-jarigen, zoals ook weer valt op te maken uit de nieuwe PISA-resultaten gepubliceerd door de OESO, zich voortzet. Dit ondanks de enorme inzet van leraren en onderwijsondersteunend personeel

Hoewel er hard wordt gewerkt binnen de coördinerende Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) om de basisvaardigheden te versterken, meer houvast en concreetheid te bieden, nieuwe maatschappelijke vakken te introduceren en te streven naar betere doorlopende leerlijnen, is LIA van mening dat deze maatregelen het onderwijs niet uit de ontstane crisis halen.

Scholen worden namelijk geacht hun lesmethodes en lesplannen te herzien, wat veel tijd, geld en energie kost in een sector die toch al kampt met een (veel te) hoge werkdruk. Tevens wordt hiermee extra druk gezet op de professionele ruimte van leraren die ondanks de wet beroep leraar in de praktijk al minimaal is. Ook de zogenaamde groeifondsmiddelen en de voorgestelde extra investeringen van de overheid voor zij-instromers en teamprofessionalisering gaan niet voor de vereiste verbeteringen zorgen.

LIA is verder ook van mening dat het door de sectorraden zo gewenste versoepelen van het bevoegdhedenstelsel (zoals breder inzetbare leraren of soepelere zij-instroomtrajecten) haaks staat op het beoogde doel dat het onderwijs wordt verzorgd door goed opgeleide leraren. Het onderwijs flexibeler organiseren zal de PISA-resultaten naar de stellige mening van LIA nog verder doen dalen.

En tenslotte wordt in de bovengenoemde brief van 7 september 2026 in feite wederom gebedeld om meer en structureel geld. Niet dat LIA zich keert tegen investeringen in het onderwijs, integendeel. Maar met onze huidige vorm van onderwijsfinanciering (lumpsum) waarbij schoolbesturen vrijwel autonoom zijn in de besteding ervan, is de afgelopen jaren voldoende gebleken dat het geld niet volledig in klas terecht komt.

Wat moet er dan wel gebeuren?

De werkdruk in het onderwijs is sinds de invoering van de lumpsum alsmaar toegenomen en zelfs tot vaak ziekmakende hoogte gestegen. In de huidige situatie wordt dit door schoolbesturen niet concreet aangepakt. Veel collega's hebben daardoor het onderwijs de rug toegekeerd of zijn noodgedwongen in de WIA terecht gekomen.

Daarom roept Onderwijsvakbond LIA namens meer dan 2000 leden de politiek op om de macht van de schoolbesturen in te perken.

We bevinden ons, zoals reeds gememoreerd, in een onderwijscrisis. De kwaliteit van het onderwijs holt achteruit. Veel leraren staat het water aan de lippen. Dit is een belangrijke oorzaak van het lerarentekort en vraagt om een fundamentele reorganisatie van (de financiering van) het onderwijs.

Het is, in het belang van het beste onderwijs voor onze leerlingen, daarom essentieel dat de overheid de scholen weer rechtstreeks gaat bekostigen. Haal - in het traject naar volledige afschaffing van de lumpsum - allereerst de zorg voor de centen weg bij de bestuurders en intern toezichthouders en vergroot de rol van de overheid daarin. Maak de minister daarbij als enige echte werkgever ook weer verantwoordelijk voor de cao-onderhandelingen met de onderwijsvakbonden.

LIA roept de leden van de Tweede Kamer en de staatssecretaris derhalve op om:

1. De macht van de schoolbesturen in te perken.
2. De scholen weer direct en rechtstreeks te gaan bekostigen, zodat het geld weer op de juiste plek terecht komt, bij de leerling en de leraar in de klas.
3. Het recht van leerlingen op het beste onderwijs te doen herleven.
4. De minister weer rechtstreeks verantwoordelijk te maken voor de financiering van scholen, waarbij het ministerie ook zelf de cao-onderhandelingen met de onderwijsvakbonden voert.

De overheid bekostigt zo de scholen direct, waardoor al het geld rechtstreeks op de juiste plek komt en - in het traject naar volledige afschaffing van de lumpsum - een begin gemaakt kan worden met het aanpakken van de onderwijscrisis en het lerarentekort.

Graag zijn wij bereid om u nader te informeren over datgene wat ons onderwijs echt nodig heeft. Dat is uitdrukkelijk niet nog meer onderlinge concurrentie waartoe de lumpsum schoolbesturen als verkeerde prikkel stimuleert, maar een aanpak van de overheid die de minister weer als verantwoordelijk werkgever aanspreekbaar en toegankelijk maakt. Het is niet voor niets dat verschillen in resultaten op dit moment tussen scholen opvallend groot zijn. Dat moet veranderen en kan inderdaad WEL.

Met vriendelijke groet,

drs. P.J. Althuizen,

Voorzitter Leraren in Actie.